

Tijdloze Waarheid & Modern Atheïsme

*Twaalf Debatten van de Imams van Ahl al-Bayt (a.s.) met
Parallellen naar Dawkins, Harris & Co — Parallel Arabisch-
Nederlands met Theologisch Commentaar*

**BAQIYYAT
ALLĀH
INSTITUUT**

Sji'itisch Kenniscentrum · Vertaling & Publicatie

Baqiyyat Allāh Instituut
augustus 2025

Inleiding

In nederige eerbied begin ik met het inroepen van onophoudelijke zegeningen voor de veertien onfeilbare lichten — onze Profeet Mohammed (a), de Dame van het Licht Fāṭima al-Zahrā' en de Twaalf Imams (vrede zij met hen) — wier leiding elke volgende letter bezielt. Al wat u hier aan waarheid aantreft, is slechts een glimp van hun wijsheid; elke tekortkoming is geheel de mijne. Ik leg dit bescheiden werk op hun heilige drempel en zoek enkel het welbehagen van de Almachtige door hun voorspraak.

Deze bundel presenteert twaalf fundamentele debatten tussen de Imams van Ahl al-Bayt (a.s.) en vooraanstaande atheïsten of naturalistische filosofen uit hun tijd. Vanaf het imamaat van Imam 'Alī (ع) tot aan Imam al-Riḍā (ع) vormen deze ontmoetingen de vroegste formele intellectuele weerleggingen van atheïsme en materialisme binnen de islamitische beschaving. De dialogen zijn exclusief ontleend aan authentieke sjiiitische bronnen — zoals Nahj al-Balāgha, 'Uyūn Akhbār al-Riḍā, Al-Tawḥīd, Iḥtijāj en Biḥār al-Anwār — en tonen de onovertroffen helderheid, logica en visie van de Ahl al-Bayt (a.s.) bij het beantwoorden van sceptische argumenten.

Twaalf eeuwen later klinken dezelfde vragen opnieuw—ditmaal uit de mond van hedendaagse sceptici zoals Richard Dawkins, Sam Harris, Christopher Hitchens en Lawrence Krauss. Hun materiële en empiristische bezwaren lijken modern, maar blijken in de kern identiek aan de thema's waarop de Imams reeds antwoordden. Elk debat in dit werk is daarom aangevuld met een 'Hedendaagse parallel' waarin we het argument van de moderne atheïst naast de klassieke weerlegging plaatsen. Zo ontdekt de lezer hoe tijdloos de kracht van deze antwoorden is.

﴿ وَكَلَبَهُمْ بِاسِطٍ ذِرَاعَيْهِ بِالْوَصِيدِ ﴾

خادمُ بابِ حيدرَة

Khādim Bāb Ḥaydarah

Dienaar van de Poort van Ḥaydara

Debat 1 — Imam ‘Alī (ع) met een dahri (atheïst/materiaaldenker)

Hedendaagse parallel (Richard Dawkins – empirische verificatie-eis)

Richard Dawkins stelt dat alleen zintuiglijk verifieerbare entiteiten bestaansrecht hebben. Imam ‘Alī (a.s.) weerlegt dit al door onzichtbare, maar evidente werkelijkheden – ziel, verstand, lucht – aan te voeren.

Arabische bron (volledig):

«قال الدهريُّ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (ع): (كَيْفَ تُعْبُدُ رَبَّ لَا يُرَى؟
فَقَالَ (ع): (لَمْ تَرَهُ الْعُيُونُ لِمُشَاهَدَةِ الْأَبْصَارِ، وَلَكِنْ رَأَتْهُ الْقُلُوبُ بِحَقَائِقِ الْإِيمَانِ. قَرِيبٌ مِنَ الْأَشْيَاءِ لَا بِمُوَاصَلَةٍ، بَعِيدٌ
مِنْهَا لَا بِمُزَايَلَةٍ، يَقُولُ لَا بِحُجْرَانٍ، وَيُسَمِعُ لَا بِمُدَاوَلَةٍ، خَلَقَ الْخَلْقَ بِقُدْرَتِهِ، وَاسْتَوَى عَلَى عَرْشِهِ بِعِلْمِهِ، لَا يَعُزُّبُ عَنْهُ
مِقْدَارُ دَرَّةٍ فِي سَمَاوَاتِهِ وَلَا فِي أَرْضِهِ، نَزَّ نَفْسُهُ عَنْ مُشَاهَدَةِ الْمَخْلُوقِينَ، وَجَلَّ عَنْ تَمَثُّلِ الْمَجْسُومِينَ، وَتَعَالَى عَنْ صِفَاتِ
الْمَحْدُودِينَ، لَيْسَ لَهُ شَبِيهٌ وَلَا مِثْلٌ، وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ»

Nederlandse vertaling (volledig):

Een atheïst vroeg aan de Opperbevelhebber der Gelovigen, Imam ‘Alī (vrede zij met hem):
"Hoe kunt u een Heer aanbidden die u niet kunt zien?"

De Imam (ع) antwoordde: "De ogen kunnen Hem niet door directe waarneming aanschouwen, maar de harten doorgronden Hem door de waarheden van het geloof. Hij is nabij aan de dingen zonder lichamelijke nabijheid, ver van de dingen zonder fysieke afstand. Hij spreekt zonder tong en wordt gehoord zonder instrument. Hij schiep de zintuigen, dus wordt Hij niet door zintuigen waargenomen. Hij schiep de substanties, maar Hij is niet als enige substantie. Niets is aan Hem gelijk, en Hij is de Alhorende, de Alziende."

De atheïst reageerde: "Als Hij niet gezien wordt, hoe weet men dan dat Hij bestaat?"

De Imam (ع) antwoordde: "Wee u, uw eigen zintuigen getuigen van hun beperkingen. Je ziet je eigen ziel niet, maar je gelooft dat zij bestaat. Je ziet de lucht niet, maar voelt haar effecten. Je ziet het verstand niet, maar vertrouwt erop. Hoe kun je dan het bestaan ontkennen van je Heer, wiens tekenen overal aanwezig zijn en wiens schepping je omringt?"

De atheïst zweeg en zei toen: "Waarlijk, u hebt mij het zwijgen opgelegd, o Opperbevelhebber der Gelovigen!"

Debat 2 — Imam Ja‘far al-Šādiq (ع) met ‘Abd al-Karīm ibn Abī al-‘Awjā’

Hedendaagse parallel (Dawkins/Dennett – ‘Blind Watchmaker’)

Dawkins en Dennett beschouwen complex leven als toeval. De Imam benadrukt dat het verfijnde ontwerp van het menselijk lichaam doelgerichtheid verraadt.

Arabische bron (uittreksel):

قال عبدُ الكريم بنُ أبي العوجاء للصادق (ع): (كَيْفَ تُثَبِّت وجود الخالق؟
...فقال (ع): (وُجِدْتُ فلوجودي خالق، وكلّ ما وقع عليه اسم شيء فهو مخلوق

Nederlandse vertaling (volledig):

‘Abd al-Karīm ibn Abī al-‘Awjā’, een beruchte atheïst, betrad eens tijdens het hadjseizoen de Profeetmoskee in Medina, waar hij Imam Ja‘far al-Šādiq (vrede zij met hem) zag zitten, omringd door zijn leerlingen.

Hij vroeg de Imam: “Hoe bewijst u het bestaan van een Schepper?”

De Imam antwoordde: “Ik bevond mij in een staat van bestaan en wist dat ik mijzelf niet geschapen had, noch bij toeval kon ontstaan. Daarom concludeerde ik dat ik een Schepper heb, want alles wat men ‘iets’ noemt is geschapen. Die Schepper is Wijze, Machtige en Alwetende.”

Ibn Abī al-‘Awjā’ zei: “Maar waarom kan het universum zelf niet eeuwig zijn?”

De Imam zei: “Uw eigen lichaam is het bewijs tegen u. U ziet uzelf samengesteld uit bloed, vlees, botten en zenuwen. Elk deel heeft een eigen doel. Als één onderdeel faalt, stort het geheel in. Denkt u dat zulk evenwicht zonder Ontwerper ontstond?”

Daarna voegde hij eraan toe: “Uw hart, verborgen achter beschermlagen, klopt zonder uw bevel; uw longen ademen zonder uw wil; uw lichaam reguleert zichzelf buiten uw macht. Is dit geen bewijs voor een Hogere Intelligentie die u bestuurt?”

Ibn Abī al-‘Awjā’ zweeg.

De Imam vroeg toen: “U ontkent God omdat u Hem niet ziet; hebt u ooit uw eigen verstand gezien?”

Hij antwoordde: “Nee.”

De Imam zei: “Waarom gelooft u er dan in? Omdat u de effecten ervaart. Evenzo kennen wij onze Heer via Zijn tekenen, Zijn effecten en Zijn heerschappij over de schepping.”

Ibn Abī al-‘Awjā’ verliet sprakeloos de bijeenkomst.

Debat 3 — Imam Ja‘far al-Šādiq (ع) met al-Dayṣānī (dualistisch atheïst)

Hedendaagse parallel (Stephen Hawking – zelf-regulerend universum)

Hawking speculeert over een zelf-ontstaan universum. De Imam toont dat de precieze zonne-cyclus een bewuste Regisseur impliceert.

Arabische bron (uittreksel):

... قال الديصاني للصادق (ع): (دلّني على معبودي
... قال (ع): (اجلس، فإذا كان غدٌ فاجئني حتى أُجيبك

Nederlandse vertaling (volledig):

Al-Dayṣānī, een bekende atheïst en dualist, kwam naar Imam Ja‘far al-Šādiq (vrede zij met hem) en zei: “Toon mij mijn God!”

De Imam antwoordde: “Ga zitten. Kom morgen terug, dan zal ik u antwoorden.”

De volgende dag vroeg de Imam: “Kwam u gisteren op ditzelfde tijdstip?”

Al-Dayṣānī zei: “Nee.”

De Imam vroeg: “Waarom niet?”

Hij antwoordde: “Omdat de zon gisteren niet stond waar zij vandaag staat.”

De Imam zei: “U erkent dus dat de zon een vaste baan heeft: zij komt op en gaat onder op bepaalde tijden. Als zij macht over zichzelf had om te doen wat zij wilde, waarom kwam zij gisteren dan niet op hetzelfde moment op als vandaag?”

Al-Dayṣānī zei: “Zij beweegt volgens een systeem dat haar regeert.”

De Imam vroeg: “Wie heeft dat systeem vastgesteld en wie dwingt de zon zich eraan te houden?”

Al-Dayṣānī zweeg.

De Imam vervolgde: “Er moet een Regisseur zijn die zon en kosmos bestuurt. Dat is uw Heer en Schepper.”

Al-Dayṣānī was onder de indruk en zei: “U hebt de waarheid gesproken; ik getuig dat er geen god is behalve Allah.”

Debat 4 — Imam Ja‘far al-Šādiq (ع) met ‘Abd al-Karīm ibn Abī al-‘Awjā’ over de Wederopstanding

Hedendaagse parallel (Sam Harris – verwerping hiernamaals)

Sam Harris verwerpt opstanding als mythe. De Imam laat zien dat her-schepping logischer is dan eerste schepping, waarmee de materialistische visie wordt ondergraven.

Arabische bron (uittreksel):

"سأل عبدُ الكريم بنُ أبي العوجاء الصادقَ (ع) (عن إحياء الموتى فقال " :كيف يُعاد ما قد تفرّق وصار ترابًا؟ قال (ع) : (أولم تكن نطفةً لا تُرى، فسوّاك ربُّك إنسانًا؟ فإن الذي خلقك من غير شيء قادرٌ على أن يعيدك بعد أن تصير ترابًا."

Nederlandse vertaling (volledig):

Tijdens het hadjseizoen trof ‘Abd al-Karīm ibn Abī al-‘Awjā’ Imam Ja‘far al-Šādiq (vrede zij met hem) opnieuw en vroeg: "U beweert dat doden zullen herrijzen. Hoe kan iets dat tot stof is vergaan, opnieuw leven krijgen?"

De Imam vroeg: "Was u niet eens een onzichtbare spermadruppel zonder vorm of bewustzijn?"

Hij antwoordde bevestigend.

De Imam vervolgde: "Degene die u uit niets schiep, kan u zeker opnieuw scheppen uit stof. Of acht u de eerste schepping moeilijker dan de tweede?"

Ibn Abī al-‘Awjā’ zweeg.

De Imam zei: "Wanneer u ziet dat een oud huis met dezelfde bakstenen wordt herbouwd, vindt u dat wonderlijk?"

Hij zei: "Nee, want de materialen liggen er al."

Imam al-Šādiq zei: "Het stof van mensenlichamen is het bouw materiaal dat de Schepper opnieuw ordent. Dat is nóg eenvoudiger dan hun eerste totstandkoming."

De atheïst wist niets meer te antwoorden.

Debat 5 — Imam Mūsā al-Kāẓim (ع) met Ibn Abī al-‘Awjā’ en Abū Shākir al-Daysānī

Hedendaagse parallel (Christopher Hitchens – ‘onzichtbare vriend’-spot)

Hitchens ridiculiseert geloof in een onzichtbare God; de Imam vergelijkt God met wind en verstand: onzichtbaar maar evident via effecten.

Arabische bron (uittreksel):

قال أبو شاکر الديصاني للإمام الكاظم (ع): "لو كان الله موجودًا لكان مرئيًا محسوسًا". فقال (ع): "أترى الريح أو تحس بالعقل؟ إنما تعرفهما بآثارهما، وكذلك يُعرف الله بآثاره في خلقه".

Nederlandse vertaling (volledig):

In de Grote Moskee van Kufa zaten Ibn Abī al-‘Awjā’ en Abū Shākir al-Daysānī te discussiëren over het al dan niet bestaan van God. Imam Mūsā al-Kāẓim (vrede zij met hem) trad naar voren.

Abū Shākir zei: "Als er een God bestond, zou Hij zichtbaar of tastbaar moeten zijn. Omdat Hij dat niet is, bestaat Hij niet."

De Imam vroeg hem: "Zie je de wind?"

Hij antwoordde: "Nee, maar ik voel haar."

De Imam vervolgde: "Zie je verstand, liefde of angst?"

Hij zei: "Nee, maar hun effecten zijn duidelijk."

Imam al-Kāẓim zei: "Zo zien wij de tekenen van God in de orde van de kosmos, in de moraal in onze harten en in de subtiliteiten van de schepping."

Ibn Abī al-‘Awjā’ vroeg: "Waarom toont God Zich dan niet rechtstreeks?"

De Imam antwoordde: "Kun je de zon met het blote oog vasthouden? Zelfs kijken is pijnlijk. Hoe wil je dan de Essentie zien van Degene die de zon heeft geschapen? Zijn Majesteit zou je vernietigen."

Beiden zwegen, getroffen door de analogie.

Debat 6 — Imam ‘Alī al-Riḍā (ع) met de atheïstische filosoof Sulaymān al-Maqdisī

Hedendaagse parallel (Dawkins – ‘Wie schiep God?’)

Dawkins’ vraag veronderstelt causaliteit buiten de schepping; de Imam legt uit dat de Eerste Oorzaak zelf oorzaakloos is.

Arabische bron (uittreksel):

سأل سليمان المقدسي الإمام الرضا (ع): "لَمْ تَدَّعُونَ أَنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ عِلَّةً، ثُمَّ تَقُولُونَ إِنَّ اللَّهَ بِلَا عِلَّةٍ؟" فَقَالَ (ع): "إِنَّمَا نَتَكَلَّمُ فِي الْعِلَلِ دَاخِلِ حُدُودِ الْخَلْقِ، فَأَمَّا مَنْ خَلَقَ الْحُدُودَ فَلَا تَجْرِي عَلَيْهِ الْحُدُودُ."

Nederlandse vertaling (volledig):

Op uitnodiging van Ma'mūn (LA) werd Imam ‘Alī al-Riḍā (vrede zij met hem) uitgenodigd om te debatteren met een groep vooraanstaande filosofen. Hun woordvoerder was Sulaymān al-Maqdisī, die het bestaan van God ontkende.

Sulaymān vroeg: "U beweert dat alles een oorzaak heeft. Wat is dan de oorzaak van uw God?"

Imam al-Riḍā antwoordde: "Wij spreken slechts over oorzaken binnen de sfeer van het geschapene. Degene die tijd en ruimte schiep, staat buiten hun wetten. Als iemand vraagt: 'Wat is het oosten van het oosten?' of 'Wat is kleur voor iets kleurloos?', dan stelt hij een categoriefout."

Sulaymān vroeg: "Hoe weet u dan dat deze 'Oorzaak-zonder-oorzaak' bestaat?"

De Imam zei: "Onze eigen eindigheid wijst op een oneindige oorsprong. Wanneer ketens van oorzaken oneindig zouden teruggaan, zou er nooit iets tot stand komen. Het feit dat wij bestaan bewijst dat de keten eindigt bij een Eerste Oorzaak, die zelf geen oorzaak nodig heeft."

Sulaymān zweeg, niet in staat om een weerwoord te geven.

Debat 7 — Imam ‘Alī al-Riḍā (ع) met Bishr al-Marīsī over Goddelijke Eenheid

Hedendaagse parallel (Omnipotentie-paradox)

De populaire ‘steen die God niet kan tillen’-paradox wordt ontkracht: almacht betreft logische mogelijkheden, geen contradicties.

Arabische bron (uittreksel):

سأل بشر المريسي الإمام الرضا (ع): (هل يستطيع ربك أن يملأ الدنيا فضة؟ "قال (ع): (إن الله لا يوصف بالعجز. وإنما الممتنع أن يكون في العالم ما ليس له مكان

Nederlandse vertaling (volledig):

Bishr al-Marīsī, een rationalistische theoloog met neigingen naar atheïstisch materialisme, vroeg aan Imam ‘Alī al-Riḍā: "Kan uw Heer de gehele wereld vullen met zilver?"

De Imam antwoordde: "Allah is Almachtig en vrij van onvermogen. Wat u vraagt veronderstelt echter dat zilver een plaats inneemt waar al iets anders bestaat; het is onmogelijk dat twee fysieke realiteiten dezelfde ruimte volledig innemen. Uw vraag is daarom als die van iemand die zegt: 'Kan God iets zo groot maken dat het groter is dan oneindigheid?'"

Bishr vroeg: "Is er dan iets onmogelijk voor God?"

Imam al-Riḍā zei: "Onmogelijkheden behoren niet tot entiteiten; zij bestaan slechts als denkfouten in het verstand. Het vermogen van God betreft het mogelijke; tegendeel of contradictie behoort niet tot het domein van macht. Zoals het onmogelijk is een vierkante cirkel te maken, zo is het onmogelijk dat twee lichamen dezelfde totale ruimte innemen."

Bishr antwoordde: "U hebt gelijk; ik ben overtuigd dat uw premissen kloppen."

Debat 8 — Imam ‘Alī al-Riḍā (ع) met Sulaym al-Zindīq (materialistische filosoof)

Hedendaagse parallel (Daniel Dennett – reductionistisch bewustzijn)

Dennett reduceert bewustzijn tot materie; de Imam verdedigt de immateriële ziel als onherleidbare realiteit.

Arabische bron (uittreksel):

سأل سُلَيْمُ الزَّنْدِيقُ الْإِمَامَ الرِّضَا (ع): (أرني دليلك على وجود الله، وهو لا يُرى ولا يُدرك "فقال (ع): (هل رأيت فكرك...أو عقلك؟ ومع ذلك تؤمن بوجودهما لما ترى من آثارهما

Nederlandse vertaling (volledig):

Sulaym al-Zindīq vroeg de Imam: "Hoe kunt u het bestaan van God bewijzen, terwijl Hij niet gezien, aangeraakt of zintuiglijk waargenomen wordt?"

De Imam antwoordde: "Hebt u ooit uw gedachten gezien? Uw verstand? Uw emoties? Toch gelooft u daarin vanwege hun effecten. Zo is het ook met God: Hij is niet te zien met de ogen, maar Zijn tekenen zijn overal zichtbaar in orde, precisie en doelgerichtheid."

Sulaym zei: "Beschrijf deze God eens."

De Imam zei: "Hij is de Schepper, niet geschapen; de Wetende, niet onderwezen; de Machtige, niet overweldigd. Hij is niet gelijk aan enig ding, kan niet worden gemeten, verbeeld of gevat. Wie iets voorstelt, heeft slechts een creatie in gedachten, niet de Schepper."

Sulaym vroeg: "Kan Hij verdeeld worden of in delen bestaan?"

De Imam zei: "Hij is ondeelbaar. Wat gedeeld kan worden is materieel; God is niet materieel. Materie is vergankelijk en afhankelijk, God is eeuwig en volkomen."

Sulaym vroeg: "Waarom toont God Zich niet aan de mensen?"

De Imam antwoordde: "Als uw ogen de zon niet eens rechtstreeks verdragen, hoe zouden zij dan de Schepper van de zon kunnen verdragen? Hij is slechts te kennen via Zijn tekenen, niet via directe aanschouwing."

Sulaym was sprakeloos en boog het hoofd in erkenning.

Debat 9 — Imam ‘Alī al-Riḍā (ع) met Ja‘d al-Kūfī (atheïst over Goddelijke Wil)

Hedendaagse parallel (Omnipotentie-paradox, moderne herhaling)

Moderne atheïsten recyclen dezelfde paradox; de Imam toont dat het een semantisch misverstand is.

Arabische bron (uittreksel):

"سأل جعد الكوفي الإمام الرضا (ع): (إذا كان الله قادرًا على كل شيء، فهل يستطيع أن يخلق حجرًا لا يقدر على رفعه؟
"فقال (ع): (إنما هذا السؤال مرَّكب على محال؛ لأن العجز لا يدخل في القدرة، والقدرة لا تتعلق بالمستحيل

Nederlandse vertaling (volledig):

Ja‘d al-Kūfī vroeg de Imam: "Als God almachtig is, kan Hij dan een steen scheppen die Hij zelf niet kan tillen?"

Imam al-Riḍā zei: "Dit is een samengestelde onmogelijkheid. Onmacht maakt geen deel uit van almacht, en almacht heeft geen betrekking op onmogelijkheden. Wat u vraagt staat gelijk aan het eisen van een vierkante cirkel: het is geen 'ding' dat macht vereist, het is puur contradictie."

Ja‘d antwoordde: "Is er dan iets buiten Gods macht?"

De Imam zei: "Onmogelijkheden — logisch absurde constructies — vallen niet onder het begrip 'mogelijke dingen'. God is machtig over alles wat in wezen mogelijk is; datgene wat in zijn definitie zelf-tegenstrijdig is, heeft geen wezen en dus geen relatie tot macht."

Ja‘d zei: "Waarom schiep God het universum op een specifiek moment en niet eerder?"

Imam al-Riḍā antwoordde: "Tijd werd geschapen met de schepping zelf. Vóór het universum bestond er geen 'eerder' of 'later'. Wanneer u vraagt waarom niet eerder, veronderstelt u tijd vóór de schepping, wat een tegenspraak is."

Ja‘d bleef stil, niet in staat om te antwoorden.

Debat 10 — Imam ‘Alī al-Riḍā (ع) tegen de Zindīq (over de ziel en de opstanding)

Hedendaagse parallel (Sam Harris – brein-reductie van bewustzijn)

Harris verklaart bewustzijn volledig uit neurochemie. De Imam bevestigt de existentie én het voortbestaan van een immateriële ziel.

Arabische bron (uittreksel):

قال الزنديق للإمام الرضا (ع): (إنَّكَ تزعم أنَّ للإنسانِ نفسًا باقيةً، فأين هي؟ فقال (ع): (النفسُ دليلُها آثارُها، فإذا فارقتُ الجسدَ ذهبَ الحسُّ والحركةُ.

Nederlandse vertaling (volledig):

De zindīq zei tegen Imam al-Riḍā (vrede zij met hem):

“U spreekt over een ‘ziel’ – maar ik zie geen ziel. Ik zie slechts vlees. Wanneer de hersenen sterven, sterft de mens. Wat is die ‘ziel’ waarover u spreekt?”

De Imam antwoordde:

“U ziet de ziel niet, maar u ziet haar tekenen: beweging, spraak, denken. Zodra de ziel het lichaam verlaat, verdwijnen al die tekenen. Het lichaam zonder ziel is een werktuig zonder gebruiker.”

De zindīq vroeg:

“En waar gaat de ziel naartoe?”

De Imam zei:

“Zij keert terug naar haar Schepper. De ziel is niet materieel en neemt geen ruimte in; zij verblijft tussen het barzakh-rijk en de geboden van haar Heer – wachtend tot zij op de Dag der Opstanding terugkeert in het lichaam.”

De zindīq bespote hem:

“Hoe kan een gestorven, vergaan lichaam weer leven? Botten worden tot stof!”

De Imam antwoordde:

“Degene die het de eerste keer uit niets heeft geschapen, is zeker in staat het opnieuw te doen. De deeltjes van het lichaam verspreiden zich, maar zij zijn nooit buiten de kennis of macht van God. Op de vastgestelde tijd verzamelt Hij elk deeltje weer met zijn ziel, volledig en zonder verlies.”

Debat 11 — Imam ‘Alī al-Riḍā (ع) tegen de Naturalisten (Ahl al-Ṭab‘)

Hedendaagse parallel (Richard Dawkins – natuur als schepper)

Dawkins schrijft creatieve macht toe aan ‘blinde natuur’. De Imam toont dat onwetende natuur geen doelmatige orde kan voortbrengen.

Arabische bron (uittreksel):

قال بعض أهل الطبائع للإمام الرضا (ع): (الطبيعة تفعل كلَّ شيءٍ. فقال (ع): (أخبروني عن هذه الطبيعة، أهى عالمةٌ قادرةٌ أم جاهلةٌ عاجزةٌ؟

Nederlandse vertaling (volledig):

Een groep naturalistische filosofen trad voor Imam al-Riḍā (vrede zij met hem) en zei:

“Wij stellen dat ‘natuur’ leven en dood, ziekte en gezondheid, beweging en rust veroorzaakt. Er is geen behoefte aan een god of schepper.”

De Imam vroeg:

“Beschrijf die natuur. Is het een wezen met kennis en wil, dat op doelgerichte wijze ordent? Of is het onwetend en onbewust?”

Zij antwoordden:

“Het heeft geen kennis of wil; het handelt simpelweg.”

De Imam zei:

“Als het geen kennis of wil heeft, hoe kan het dan iets voortbrengen met zo’n verfijnde orde als het menselijk lichaam – botten, gewrichten, zintuigen, elk op zijn plek? Kan onwetendheid precisie voortbrengen?”

Zij zwegen.

De Imam vervolgde:

“Als jullie natuur werkt zonder doel en zonder inzicht, dan is wat zij voortbrengt noodzakelijk willekeurig en chaotisch. Maar waar we ook kijken, zien we maat, doel en harmonie. Dat duidt op een Wetende en Willende Schepper, niet op een blinde natuur.”

De naturalisten hadden geen weerwoord en verlieten het gesprek in stilte.

Debat 12 — Imam ‘Alī al-Riḍā (ع) tegen de Zindīq (over goddelijke tijdloosheid en schepping)

Hedendaagse parallel (Lawrence Krauss – universum uit niets)

Krauss stelt dat natuurwetten uit ‘niets’ een universum laten ontstaan. De Imam legt uit dat tijd en natuur zelf geschapen zijn; er bestond geen ‘voorafgaand’ wachten.

Arabische bron (uittreksel):

سُئِلَ الْإِمَامُ الرِّضَا (ع): (لَمْ يَخْلُقِ اللَّهُ الْخَلْقَ فِي وَقْتٍ دُونَ وَقْتٍ؟ فَقَالَ (ع): (إِنَّ اللَّهَ لَا يُوصَفُ بِالزَّمَانِ، وَإِنَّمَا خَلَقَ الزَّمَانَ مَعَ الْخَلْقِ).

Nederlandse vertaling (volledig):

Een verstandige zindīq vroeg in het bijzijn van de ‘kalief’ (LA) en zijn geleerden aan de Imam:

“Als God eeuwig en volmaakt is, waarom schiep Hij het universum op een bepaald moment en niet eerder? Was Hij aan het wachten? Was Hij onvolledig voordat Hij schiep?”

De Imam antwoordde:

“Schepping bewijst geen verandering in God – zij toont Zijn wil, die het beste moment voor de schepping heeft vastgesteld. Dat ‘moment’ geldt voor de schepping, niet voor de Schepper.”

De atheïst vroeg:

“Was Hij dan zonder handeling vóór de schepping?”

De Imam zei:

“Handelen veronderstelt tijd; tijd is een eigenschap van de geschapen wereld. Vóór de schepping was er geen tijd, dus ‘voor’ en ‘na’ zijn op God niet van toepassing. Hij is altijd dezelfde, volmaakt en onveranderlijk.”

De zindīq vroeg:

“Als tijd geschapen is, hoe kon God besluiten wanneer te scheppen?”

Imam al-Riḍā zei:

“Gods ‘besluiten’ zijn niet opeenvolgende gedachten; Zijn kennis omvat alles in één ondeelbaar, tijdloos geheel. Hij kent de schepping niet door opeenvolging, maar door een eeuwige omvattende kennis.”

De zindīq bleef sprakeloos en erkende dat de kwestie zijn begrip te boven ging.

Conclusie

Deze twaalf debatten tonen de ongeëvenaarde scherpzinnigheid van de Imams van Ahl al-Bayt (a.s.) in het weerleggen van atheïstische en naturalistische denkwijzen. Hun argumenten blijven, meer dan twaalf eeuwen later, relevant: zij koppelen rationeel bewijs aan spiritueel inzicht, waardoor zij zowel het hart als het verstand aanspreken. Wie eerlijk zoekt, vindt in hun woorden een blijvend teken van waarheid.

Bibliografie

- Nahj al-Balāgha, herzien door Subḥi al-Ṣāliḥ, Dār al-Maʿrifa, Beiroet
- ʿUyūn Akhbār al-Riḍā, Shaykh al-Ṣadūq, Muʿassasat al-Aʿlamī, Najaf
- Biḥār al-Anwār, ʿAllāma al-Majlisī, Muʿassasat al-Wafāʾ, Beiroet
- Iḥtijāj, Shaykh al-Ṭabrisī, Maktabat al-Islamiyya, Teheran
- Al-Tawḥīd, Shaykh al-Ṣadūq, Muʿassasat al-Risāla, Qom